

DATOS IDENTIFICATIVOS

Historia: Historia das relacións laborais no mundo contemporáneo

Materia	Historia: Historia das relacións laborais no mundo contemporáneo			
Código	V08G210V01102			
Titulación	Grao en Relacións Laborais e Recursos Humanos			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición				
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Rodríguez Lago, José Ramón			
Profesorado	Rodríguez Lago, José Ramón			
Correo-e	jrlago@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia pretende ofrecer ao alumnado da titulación unhas destrezas básicas para o coñecemento dos fundamentos e das dinámicas históricas que permiten entender o mundo das relacións laborais cos seus actores e os seus procedementos.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer o marco normativo regulador das relacións laborais
A2	Coñecer o marco normativo regulador da Seguridade Social e da protección social complementaria
A5	Coñecer as técnicas e procedementos de dirección e administración de recursos humanos
A6	Coñecer a socioloxía do traballo e as técnicas de investigación social
A7	Coñecer a psicoloxía do traballo e as técnicas de negociación
A9	Coñecer as políticas sociolaborais
A10	Coñecer a socioloxía xeral e comprender e valorar as teorías sociais
A12	Coñecer os principios ideolóxicos e dos actores que condicionan as relacións laborais no mundo actual
A17	Ser quen de realizar funcións de representación e negociación nos diferentes ámbitos das relacións laborais
A21	Capacidade de asesorar a organizacións sindicais e empresariais e ás súas afiliados
A39	Ser quen de comprender a relación entre os procesos sociais e a dinámica das relacións laborais
A41	Ser quen de contextualizar historicamente as relacións laborais contemporáneas
A42	Ser quen de contextualizar historicamente o papel dos actores sociais e institucionais que operan nas relacións laborais
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Aprender autonomamente
B3	Traballar individualmente e en equipo
B5	Capacidade de administrar a información
B6	Capacidade de organización e planificación
B7	Resolver problemas de forma efectiva
B8	Saber tomar decisións
B9	Comunicarse de forma efectiva nas relacións interpersoais
B10	Preocupación pola calidade
B11	Gardar un comportamento ético como cidadán e como profesional

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
1. Capacidade de análise e síntese	B1
Comprender a linguaxe económica básica e o modo de pensar dos economistas	A2 A5
2. Aprender autónomamente	B2
Capacidade de formular argumentacións simples de relación das variables económicas, baseados na utilización de instrumentos gráficos	A6 A9 A10
3. Traballar individualmente ou en equipo	B3
Capacidade de xerar reflexións propias sobre problemas de natureza económica.	B6 B10 B11
4. Resolver problemas de forma efectiva	B7
5. Capacidade de xestionar a información	B5
6. Comunicarse de forma efectiva nas relacións interpersonais	B9
7. Saber tomar decisións	B8
9. Preocupación pola calidade	B10
Cofecemento do marco normativo das relacións laborais en perspectiva histórica	A1 A2
Ser capaz de realizar funcións de representación e negociación nos diferentes ámbitos das relacións laborais	A7 A17
Capacidade de asesorar a organizacións sindicais e empresariais e os seus afiliados	A21
Cofecemento dos principios ideolóxicos e dos actores que condicionan as relacións laborais no mundo actual	A12
Capacidade de comprender a relación entre os procesos sociais e a dinámica das relacións laborais	A39
Habilidade para contextualizar historicamente as relacións laborais contemporáneas	A41
Habilidade para contextualizar historicamente o papel dos actores sociais e institucionais que operan nas relacións laborais	A42

Contidos

Tema	
O concepto do traballo e a súa evolución na historia.	O traballo no mundo anterior á contemporaneidade O traballo e o liberalismo O traballo e os socialismos O traballo na Era da globalización
Os traballadores e as súas organizacións.	Tiploxía dos traballadores. Os traballadores nas sociedades preindustriais Os traballadores nas sociedades industrializadas Os traballadores nas sociedades posindustrializadas As organizacións laborais e sindicais
Os empresarios e as súas organizacións	Evolución da cultura empresarial. As empresas nas sociedades preindustriais. As empresas nas sociedades industriais. As empresas nas sociedades posindustriais. As organizacións empresariais e patronais.
Os Estados e a regulación do mundo do traballo	O regulación legal do traballo anterior aos Estados Modernos. O traballo nos Estados Modernos. O traballo nos Estados liberais. O traballo nos Estados reguladores. O traballo nos Estados totalitarios. O traballo nos Estados do benestar. O traballo e os Estados ante a globalización
O mundo do traballo e os organismos internacionais.	As internacionais obreiras. As internacionais empresariais. A Organización Internacional do Traballo (OIT) A Unión Europea e a regulación do traballo.

A evolución do traballo e da súa regulación no século XX. Unha perspectiva internacional comparada.	<ul style="list-style-type: none"> O traballo nos EE.UU. O traballo no Reino Unido. O traballo en Alemaña. O traballo en Francia. O traballo nos países nórdicos. O traballo en Suiza. O traballo en Xapón. O traballo na U.R.S.S. O traballo en China. O traballo en Brasil. O traballo na India.
O traballo "dos outros". Marxinalidade e economías non oficiais no século XX.	<ul style="list-style-type: none"> Inmigración e traballo no século XX. O traballo infantil no século XX. O traballo feminino no século XX. A escravitude no século XX.
A evolución do traballo e da súa regulación no século XX en España.	<ul style="list-style-type: none"> O Instituto de Reformas Sociais. As diversas loitas e reformas agrarias. A emigración galega a América. As relacións laborais no primeiro franquismo. A emigración galega a Europa. O tardofranquismo e a loita sindical. A relacións laborais na transición democrática As relacións laborais entre 1982 e 2011

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentacións/exposicións	6	12	18
Traballos tutelados	3	15	18
Prácticas en aulas de informática	6	12	18
Sesión maxistral	32	32	64
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	0	20	20
Informes/memorias de prácticas	0	2	2
Probas de autoavaliación	0	2	2
Probas de tipo test	4	4	8

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e o grupo de estudantes dun tema sobre contidos dos temas 6, 7 e 8 da materia con os resultados do seu traballo de investigación. Levarase a cabo nun grupo de 2 a 4 persoas.
Traballos tutelados	Elaboración por parte do alumnado dun traballo de investigación relacionado con algún dos contidos propostos nos temas 6, 7 e 8 da materia. O profesor inidicará unha documentación inicial para cada tema . Levarase a cabo nun grupo de 2 a 4 persoas.
Prácticas en aulas de informática	Busca na rede de fontes e documentos que permitan afondar no tema da presentación
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Atención ás dúbidas do alumnado na preparación da proba de exame e nos contidos das clases maxistras; na elaboración do traballo en grupo e na elaboración dos exercicios propostos. Atención personalizada por e-mail.
Presentacións/exposicións	Atención ás dúbidas do alumnado na preparación da proba de exame e nos contidos das clases maxistras; na elaboración do traballo en grupo e na elaboración dos exercicios propostos. Atención personalizada por e-mail.
Traballos tutelados	Atención ás dúbidas do alumnado na preparación da proba de exame e nos contidos das clases maxistras; na elaboración do traballo en grupo e na elaboración dos exercicios propostos. Atención personalizada por e-mail.
Prácticas en aulas de informática	Atención ás dúbidas do alumnado na preparación da proba de exame e nos contidos das clases maxistras; na elaboración do traballo en grupo e na elaboración dos exercicios propostos. Atención personalizada por e-mail.

Probas	Descrición
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Atención ás dúbidas do alumnado na preparación da proba de exame e nos contidos das clases maxistras; na elaboración do traballo en grupo e na elaboración dos exercicios propostos. Atención personalizada por e-mail.
Informes/memorias de prácticas	Atención ás dúbidas do alumnado na preparación da proba de exame e nos contidos das clases maxistras; na elaboración do traballo en grupo e na elaboración dos exercicios propostos. Atención personalizada por e-mail.
Probas de autoavaliación	Atención ás dúbidas do alumnado na preparación da proba de exame e nos contidos das clases maxistras; na elaboración do traballo en grupo e na elaboración dos exercicios propostos. Atención personalizada por e-mail.
Probas de tipo test	Atención ás dúbidas do alumnado na preparación da proba de exame e nos contidos das clases maxistras; na elaboración do traballo en grupo e na elaboración dos exercicios propostos. Atención personalizada por e-mail.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Presentacións/exposicións	Presentación ante o grupo do traballo realizado e participación nos debates posteriores.	15
Traballos tutelados	Valoración do traballo en grupo proposto que debe ser entregado na plataforma TEMA no prazo estipulado	15
Prácticas en aulas de informática	Asistencia e participación	5
Sesión maxistral	Asistencia e participación	5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Proba escrita final sobre os contidos expostos nas clases teóricas	40
Informes/memorias de prácticas	Informe escrito do traballo de investigación realizado en equipo	5
Probas de autoavaliación	Informe escrito de autoavaliación do traballo individual realizado	5
Probas de tipo test	Valoración das probas escritas tipo test realizadas na plataforma dixital TEMA	10

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para os alumnos/as que participaron nas clases presenciais e realizaron as probas prácticas durante o curso:

- Na primeira convocatoria o alumnado realizará unha proba escrita de 4 ou 5 preguntas de resposta longa. Esta proba escrita suporá o 40 % da cualificación final, e versará sobre os contidos expostos durante as sesións maxistras. Para facer media con a nota obtida nas prácticas e na avaliación continua, os alumnos deben acadar na proba escrita una **nota mínima de 4** (sobre 10 puntos posibles).

- Na segunda convocatoria os alumnos/as que o desexen, manterán a nota das probas prácticas e da Avaliación Continua, que suporá o 60 % da cualificación final. Ademais realizarán unha proba escrita final de 4 ou 5 preguntas de resposta longa na que deberán acadar una **nota mínima de 4** (sobre 10 puntos posibles) e suporá o outro 40 % da nota final. A proba escrita versará sobre os contidos expostos durante as sesións maxistras de carácter teórico.

Para os alumnos/as que non participaron nas clases presenciais e non realizaron probas prácticas durante o curso:

- É moi oportuno que o alumnado que non poda participar nas prácticas ou nas clases presenciais poda poñerse canto antes en contacto con o profesor da materia (por e-mail, mediante a plataforma Fatic, ou nas titorías) para recibir as indicacións mais importantes que permitan organizar o traballo da materia. Os alumnos deberán superar con unha **nota mínima de 5** unha proba mixta de preguntas de resposta longa e curta pola que poderán acadar o 100 % da cualificación final. Os contidos a examinar incluírán a totalidade do temario oficial, tanto das clases presenciais e teóricas como das probas prácticas realizadas durante o curso. Isto motivará o alumnado a desenvolver as súas competencias na aprendizaxe autónoma, na toma de decisións, no traballo individual e nas relacións interpersoais.

Para o alumnado que non supere durante o curso a Proba Final, pero si as prácticas e a Avaliación continua:

- Poderán manter a nota obtida nas prácticas e na Avaliación continua para o curso seguinte, no que deberán superar a Proba escrita Final con unha **nota mínima de 5**.

Para o alumnado da convocatoria Fin de Carreira:

- O alumnado deberá superar con unha **nota mínima de 5** unha proba mixta de preguntas de resposta longa ou curta, pola que poderán acadar o 100 % da cualificación final. Os contidos a examinar incluírán a totalidade do temario oficial, tanto das clases presenciais e teóricas como dos contidos prácticos. Isto motivará o alumnado a

desenvolver as súas competencias na aprendizaxe autónoma, na toma de decisións, no traballo individual e nas relacións interpersoais.

DATAS SINALADAS PARA AS PROBAS FINAIS ESCRITAS:

20 de DECEMBRO de 2014 e 9 de XULLO de 2015

CONVOCATORIA FIN DE CARREIRA: 17 de Outubro de 2014.

Bibliografía. Fontes de información

- Arenas Posadas, Carlos, **Historia económica del Trabajo (Siglos XIX y XX)**, 2003,
- Aizpuru, Mikel y Rivera, Antonio, **Manual de historia social del trabajo**, 1994,
- Valdaliso, Jesús Mº y López García Santiago, **Historia económica de la empresa**, 2007,
- Moreno Fernández, José Ramón; Gómez Urdáñez, Gracia; Galán García, Agustín, **Materiales para la Historia de las Relaciones Laborales**, 2003,
- Pons Pons, J; Arenas Posadas, C; Florencio Puntas, A., **Trabajo y relaciones laborales en la España contemporánea**, 2001,
- Judt, Tony, **Pensar el siglo XX**, 2012,
- Lewin, Moshe, **El siglo soviético**, 2006,
- Huff, Darrell, **Cómo mentir con estadísticas**, 2011,
- Osborne, Roger, **Civilización. Una historia crítica del mundo occidental**, 2007,
- Hobsbawm, Eric J., **Industria e Imperio. Historia de Gran Bretaña desde 1750 hasta nuestros días**, 2001,
- Nadal, Jordi, **El fracaso de la revolución industrial en España (1814-1913)**, 2009,
- Hobson, John M., **Los orígenes orientales de la civilización occidental**, 2006,
- Fernández Prieto, Lourenzo, **Labregos con ciencia: Estado, sociedade e innovación tecnolóxica na agricultura galega (1850-1939)**, 1992,
- Souto González, Xosé M., **Vigo: cen anos de historia urbana (1880-1980)**, 1990,
- Cabo Villaverde, Miguel, **O agrarismo**, 1998,
- Judt, Tony, **Postguerra. Una historia de Europa desde 1945**, 2012,
- Pereira, Dionisio, **Os conquistadores modernos. Movemento obreiro na Galicia de anteguerra**, 1992,
- Domínguez Almansa, Andrés, **Historia social do deporte en Galicia**, 2009,
- Revista Española de Investigaciones Sociológicas (REIS), **Artículos relacionados con la evolución de las relaciones laborales**,
- Cuadernos de Relaciones Laborales, **Artículos relacionados**,
- Beberly y Silver, J., **Fuerzas de trabajo. Los movimientos obreros y la globalización desde 1870**, 2005,
- Hobsbawm, Eric, **La era del capital (1848-1875)**, 2001,
- Hobsbawm, Eric J., **La era del imperio (1875-1914)**, 2001,
- Hobsbawm, Eric J., **La era de la revolución (1789-1848)**, 2001,
- Hobsbawm, Eric J., **Historia del siglo XX**, 2000,
- Purcalla Bonilla, Miguel Ángel, **El trabajo globalizado. Realidades y propuestas**, 2009,
- Thompson, E. P., **La formación de la clase obrera en Inglaterra**, 2012,
- Van der Linden, M., **Historia transnacional del trabajo**, 2006,
- Coriat, B., **El taller y el cronómetro**, 1982,
- Coriat, B., **El taller y el robot**, 1993,
- Herrero M., **Sociedad del trabajo y sociedad del conocimiento en la era de la Globalización**, 2003,
- Baglioni, G. Crouch, C., **Las relaciones laborales en Europa**, 1992,
- Baldwin, P., **La política de solidaridad social. Bases sociales del Estado de Bienestar europeo (1875-1975)**, 1992,

Os cinco primeiros libros citados son a bibliografía básica que o alumno deberá consultar. Os libros restantes son bibliografía complementaria para cuestións específicas que serán indicadas nas clases.

Recomendacións

Outros comentarios

A plataforma TEMA-FAITIC, o e-mail, e as titorías son recursos que o alumnado debe utilizar para acadar una organización mais axeitada e constante do seu traballo.

A participación activa nas clases, a presentación de iniciativas e a capacidade para traballar en equipo facilitarán un traballo mais eficaz e mais interactivo.